

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Humanitaar- ja sotsiaalinete õpetamine põhikoolis õppekava

Helen Parker

5. KLASSIDE ÕPILASTE PILDIRAAMATUTE EELISTUSED KOLME TARTU KOOLI
NÄITEL
Bakalaureusetöö

Juhendaja: Tiia Krass

Läbiv pealkiri: pildiraamatud

KAITSMISELE LUBATUD:

Juhendaja: Tiia Krass (MA)

.....

(allkiri ja kuupäev)

Kaitsemiskomisjoni esimees: nimi (teaduskraad)

Hasso Kukemelk (PhD)

.....

(allkiri ja kuupäev)

Tartu 2016

5. KLASSIDE ÕPILASTE PILDIRAAMATUTE EELISTUSED KOLME TARTU KOOLI
NÄITEL
Resüme

Pildiraamatud on oluliseks kirjanduslikuks allikaks õpilastele erinevate teemade tutvustamiseks. Käesoleva töö eesmärgiks teada saada, milliseid pildiraamatuid õpilased eelistavad, kui sageli nad pildiraamatuid loevad ja kelle soovitusel õpilased pildiraamatuid valivad. Eelistuste teada saamiseks viis töö autor läbi küsitluse 5. klasside õpilaste seas kolmes Tartu linna koolis.

Uurimistulemustest selgus, et pildiraamatute lugemine ei ole küsitletud õpilaste seas populaarne. Kuid õpilaste enamasti eelistavad pildiraamatuid, kus pilt ja tekst on võrdselt olulised ning mille tegelasteks on nende endi sarnased noored. Pildiraamatutes väärtustavad õpilased piltide rohkest, mis aitavad neil loost paremini aru saada ning mille jälgimine ei vaja suuremat pingutust. Õpilased loevad pildiraamatuid küll pigem harva, aga pildiraamatute hulgas valikuid langetades lähtuvad nad teiste soovitude asemel pigem iseenda eelistustest.

Märksõnad: pildiraamatud, õpilaste pildiraamatute eelistused

FIFTH-GRADERS' PICTURE BOOK PREFERENCES ON THE EXAMPLE OF THREE SCHOOLS IN TARTU

Abstract

Picture books are an important literary source for introducing different topics to students. The aim of the current research was to find out which kind of picture books students prefer, how often they read picture books and whose recommendations they consider while choosing picture books. In order to find out students' preferences, the author of the research carried out a questionnaire amongst fifth-graders' of three schools in Tartu.

The results show that reading picturebooks is not very popular amongst students. However, students mostly prefer picture books where there are equally both picture and text and where the characters are similar to them. Students value pictures in picture books, which in their opinion help to follow the storyline better. Although fifth-graders' read picture books rarely, they tend to prefer their own opinions when choosing picture books, rather than follow someone else's suggestions.

Keywords: picture books, students' picture book preferences

Sisukord

Sissejuhatus	5
<i>Pildiraamatu definitsioon</i>	6
<i>Pildiraamatute liigid</i>	7
<i>Pildiraamatute väärtus</i>	8
<i>Juhtumiuurimused õpilaste reageeringutest ja tagasisidest pildiraamatute kohta</i>	9
<i>Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused</i>	9
Metoodika.....	11
<i>Valim</i>	11
<i>Mõõtevahend</i>	11
<i>Protseduur</i>	11
Tulemused	12
<i>Õpilaste vabaajategevuste ja raamatute eelistused</i>	12
<i>Õpilaste pildiraamatute eelistused</i>	13
<i>Pildiraamatute lugemise sagedus ja pildiraamatute soovitajad</i>	15
<i>Õpilaste arvamused pildiraamatute ja lugemise kohta</i>	16
Arutelu.....	17
Tänu sõnad	19
Autorluse kinnitus	20
Kasutatud kirjandus.....	20
Lisa 1 Õpilaste ankeet	23

Sissejuhatus

20. sajand on nii pildiraamatute uurimuse kui ka kirjandusliku vormi arengul olnud oluliseks ajaks, sest just 20. sajandi viimastel aastatel hakati pildiraamatuid, kui akadeemilise uurimuse objekti võtma tõsisemalt (Lewis, 2001). Pildiraamatute arengule aitab kaasa idee, et me elame kultuuris, mis on muutumas üha enam visuaalsemaks ja pildipõhisemaks (Salisbury & Styles, 2012), mis omakorda toob meid pildiraamatute ehk varase lapsepõlve peamiste kirjandusteoste juurde (Arizpe & Styles, 2003). Ehkki pildiraamatuid seostatakse üldjuhul lastega ning neid peetakse seetõttu kergemaks kirjanduseks kui teisi kirjandusliike, võib ometi välja tuua, et kõige keerulisemad pildiraamatud eeldavad väga interaktiivset lugemisoskust (Arizpe & Styles, 2003).

Pildiraamatute uurimine on võrdlemisi uus uurimisvaldkond, aga olemasolevate uurimistööde seast võib leida hulganisti erinevaid lähenemisi pildiraamatutele (Nikolajeva & Scott, 2001). Mitmed teadlased on uurinud, kuidas lapsed pildiraamatutele reageerivad (Arizpe & McAdam, 2011; Evans, 2011; Pantaleo, 2012; Styles & Arizpe, 2001), proovides saada selgemat ülevaadet sellest, mida õpilased pildiraamatutest arvavad ja kuidas nad pildiraamatutest aru saavad. Seetõttu keskendutakse eelkõige pildiraamatutele kui pedagoogilistele vahenditele ja seda nii sotsialiseerumise kui keele omandamise aspektist (Nikolajeva & Scott, 2001). Ehkki sotsialiseerumise ja keele omandamise aspekte on varemgi uuritud, pole pildiraamatute kasutamisele võõrkeele õppimisel samaväärset tähelepanu pööratud.

Pildiraamatute eeliseks muude kirjandusliikide ees on visuaalsus ehk raamatus olevad pildid. Tänu visuaalsetele lisandustele aitab pildiraamatute lugemine ja läbitöötamine arendada visuaalset kirjaoskust ehk võimet tõlgendada ja mõtestada mitte üksnes sõnades vaid ka piltides esinevat (Ots, 2012). Pildiraamatute kasutamine võõrkeeleõppes on samuti hõlbus, kuna pildiraamatud kujutavad igapäeva situatsioone, mille iga laps kergusega ära tunneb (Nikolajeva & Scott, 2001). Põhikooli Riikliku Õppekava Ainevaldkond "Võõrkeeled", punkt 1.5 Võõrkeelte valdkonna lõiming teiste ainevaldkondadega (2011) ütleb: "Võõrkeeltele on kõige otsesem seos keele ja kirjandusega, kuna võõrkeeleõppes rakendatakse emakeeles omandatud teadmisi: arendatakse kirjalikku ja suulist eneseväljendusoskust, luuakse tekste ning õpitakse neist aru saama. Kõik need teadmised ja oskused kantakse järgmist keelt õppides üle uude kultuurikonteksti." Seega on ilukirjandus ning sealhulgas pildiraamatud võõrkeeleõppes oluliseks õppematerjaliks.

Tartu Ülikoolis on varasemalt tehtud üks pildiraamatute teemaline uurimus, kui Annika Apuhtin (2014) kaitses haridusteaduskonnas oma magistr töö teemal „Pildiraamatutel põhinev õppematerjal kõnelemisoskuse, sõnavara ja grammatika arendamiseks I ja II kooliastme inglise keele kui võõrkeele tunnis”. Nimetatud uurimuse eesmärgiks oli luua pildiraamatutel põhinev õppematerjal. Antud töö autorile teadaolevalt ei ole läbi viidud uurimust, mis käsitleks õpilaste üldist suhtumist pildiraamatutesse, seega on käesoleva töö eesmärgiks teada saada, milliseid pildiraamatuid õpilased eelistavad, kui sageli nad pildiraamatuid loevad ja kelle soovitusel õpilased pildiraamatuid valivad.

Pildiraamatu definitsioon

Aastate jooksul on mitmed lastekirjanduse teadlased arutanud mõiste ‘pildiraamat’ olemuse üle. Järgnevalt annab käesoleva töö autor ülevaate erinevatest lähenemisviisidest pildiraamatu kui kirjandusliku vormi olemuse üle. Pildiraamatute uurimisvaldkonna üks kõige olulisemaid ja enim tsiteeritud on Barbara Bader (1976, lk 1) definitsioon:

Pildiraamat on tekst, illustratsioonid, kogu disain; kaup, mida toodetakse ja müüakse; sotsiaalne, kultuuriline, ajalooline dokument, mis on eelkõige kogemus laste jaoks. Kunstivormina toetub see piltide ning sõnade omavahelisele sõltuvusele, kõrvuti asetsevate lehtede samaaegsele vaadatavusele ning põnevusele, mida tekitab lehekülgede pööramine.

Kuigi Baderi (1976) definitsiooni peetakse üheks kõige põhjalikumaks ja kõikehõlmavamaks siis Perry Nodelman (1988) viis läbi üheks kõige mõjukamaks peetud uurimuse, mis tõstas arutelu pildiraamatute ümber ja andis sellele kõrgema akadeemilise staatuse (Arizpe & Styles, 2003). Uurimuse käigus kirjeldas Nodelman (1988, lk 7) aastal pildiraamatuid järgmiselt:

Pildiraamatud – väikelastele mõeldud raamatud, mis edastavad informatsiooni või jutustavad lugusid läbi piltide ja väikeste tekstilõikude kombinatsiooni või täiesti ilma tekstita – need ei sarnane ühegi teise verbaalse või visuaalse kunstivormiga ja suhestuvad erinevalt kui mõnes teises kontekstis esitatud pildid ja tekstid.

Barbara Kiefer (2008) toob välja 20. sajandi pildiraamatu kui kultuurilise artefakti olemuse ning vaatleb pildiraamatuid nende füüsilisest aspektist lähtuvalt. Ta kirjeldab, et pildiraamatud koosnevad kolmekümne kahest leheküljest sisaldades endas lugu, luuletust või ideed; samuti on neil ehk pildiraamatutel esi ja tagumine kaas, millel sisaldub informatsioon raamatu, selle autori, kunstniku ja kirjastaja kohta (Kiefer, 2008).

Lastekirjanduse sõnastik defineerib mõiste pildiraamat kui “raamat, kus illustratsioonidel on oluline või domineeriv roll“ (Krusten et al., 2006, lk 143). Antud teoses

defineeritakse mõiste illustratsioon kui “teksti selgitav, täiendav või kaunistav pilt, joonis, foto vm“ (Krusten et al., 2006, lk 60). Piltide olulisust pildiraamatutes rõhutab Nodelman (2010) tuues välja, et pildiraamatuid eristab kõigist teistest tekstidest just see, millele nende nimi viitab: piltide olemasolu. Kuigi enamus uurimusi keskendub piltidele ja nende kunstilisele väärtusele on Lewis (2001) võtnud seisukoha, mille kohaselt on pildiraamat “ennekõike tekstiliik, kirjanduslik artefakt, mis sarnaneb pigem teistele tekstivormidele kui visuaalsele kunstile” (Lewis, 2001, lk 1).

Tänapäeval liiguvad teadlased aina enam suunas, kus pildiraamatuid liigendatakse pigem visuaalsest vaatepunktist lähtuvalt ehk tuuakse välja pildiraamatute eriline järjestikune pildiseeria, mis kooskõlas mõnede sõnadega aitab luua tervikliku loo (Salisbury & Styles, 2012). Peamiste elementidena on tekst ja pildid jätkuvalt olulised tegurid ja üksteist täiendavad, kuid nende esitamise osakaal on muutunud - lugu jutustatakse pigem läbi piltide ehk piltidele on antud rohkem ruumi ning üksikutel sõnadel pildiraamatus lasub loo täiendamise roll (Nikolajeva & Scott, 2000). Nikolajeva (1997) peab pildi ja teksti koos eksisteerimist sedavõrd oluliseks, et tema sõnul saab tõeline pildiraamat lugejat mõjutada vaid nende kahe elemendi kooskõlas. Pildi ja teksti poolt loodud tervik koosneb mitmetest erinevatest kihtidest, mis pakuvad lugejale mitmeid erinevaid võimalusi tõlgendamiseks ja millel on võimet julgustada lugejat arutlema lugemise kui tegevuse üle (Arizpe & Styles, 2003).

Eelnevalt välja toodud kahe kõige peamise definitsiooni põhjal saab väita, et pildiraamatute peamiseks lugejaskonnaks peetakse lapsi, samas aga nähakse pildiraamatuid eraldiseisva ja mitmekülgse lastekirjanduse osana pakkudes kunstnikele, illustraatoritele, kujundajatele ja raamatuvalmistajatele ainulaadse väljendusviisi, milles esinevad visuaal ja narratiiv (Graham, 2005). Pildiraamatute funktsioon on tutvustada maailmas toimuvat sõnade ja piltide koosmõjul (Christensen, 2010). Hariduslike vahenditena on pildiraamatud „mõõtmatud naudingullikad ning ka vahendid, millega tekitada lugemishuvi alles lugema õppivates lastes ja julgustada kriitilise ja visuaalse lugemisoskuse arendamist olenemata vanusest“ (Roche, 2015, lk 79).

Pildiraamatute liigid

Eelmises peatükis vaadeldi üksikasjalikult mõiste pildiraamat olemust, kuid siinkohal peab antud töö autor oluliseks tuua välja erinevat liiki raamatud, mis samuti sisaldavad pilte ja teksti, kuid mille olemus on traditsioonilisest pildiraamatust erinev. Pildiraamatute tüpologia pole küll väga laialdaselt uuritud, kuid teatavad sammud selle suunas on tehtud Torben

Gregseni poolt (Gregsen, 1974, viidatud Nikolajeva & Scott, 2001 j), kes on avaldanud omapoolse jaotuse pildi raamatutele:

- 1) piltsõnastik (näitlik raamat)
- 2) väheste sõnadega piltidest koosnev lugu
- 3) pildiraamat ehk piltidest ning sõnadest koosnev juturaamat, kus tekst ja pilt on võrdselt olulised
- 4) illustratsioonidega juturaamat, kus tekst ja pilt üksteisest ei sõltu

Lastekirjanduse sõnastiku (Krusten et al., 2006) liigituvad piltidega raamatud järgmiselt:

- 1) pildiraamat, mis koosneb vaid piltidest;
- 2) pildiraamat, kus lisaks piltidele on esinevad mõned sõnad või lühikommentaariid;
- 3) värvimisraamat;
- 4) pildiraamat, milles lugu jutustatakse nii piltide kui teksti kaudu.

Pildiraamatute väärtus

Sylvia Pantaleo (2012) sõnul on mitmed pildiraamatuid uurivad teadlased täheldanud, et pildiraamatud suurendavad õpilaste motivatsiooni lugeda, avardavad nende arusaamist visuaalsest kunstist ja disainist ning arendavad nende kirjaoskust, keelt ja mõtlemisoskust. Lähtuvalt oma uurimistulemustest on Hsiu-Chih (2008) välja toonud, et õpetajad väärtustavad pildiraamatutes keelelist aspekti, lugu ja piltide olemasolu. Appelt (1985) vaatles pildiraamatute, kui õppematerjalide, positiivseid külgi suuremas plaanis ning tõi välja pildiraamatutele iseloomulikud jooned:

- pildiraamatutes esinev tekst on lihtsakoeline ja arusaadav ka kõige kogenematutele;
- pildiraamatud on võrdlemisi õhukesed ning nende läbitöötamine pole ajakulukas;
- pildiraamatutes käsitletavat teemat varieeruvad suuresti ning seetõttu võib iga lugeja enesele meelepärase raamatu leida;
- pildiraamatute peategelasteks on üldiselt lapsed, kellega on lugejal kerge suhestuda;
- pildiraamatud on kergesti kättesaadavad.

Juhtumiuurimused õpilaste reageeringutest ja tagasisidest pildiraamatute kohta

Pildiraamatute kui kirjanduslike teoste üle on arutlenud mitmed kirjandusteadlased ning läbi viinud juhtumiuuringuid, mille käigus vaadeldakse õpilaste arusaamist pildiraamatutes esinevatest lugudest, visuaalsest poolest ning pildi ja teksti vahelisest seosest. Järgnevalt peab töö autor oluliseks anda ülevaade erinevate teadlaste poolt läbi viidud juhtumiuuringutest, mis on käsitletud pildiraamatuid ja õpilaste vastukaja pildiraamatutele.

Sylvia Pantaleo (2012) kasutas oma juhtumiuuringus Shaun Tani pildiraamatut *The Red Tree* ja nelja graafilist romaani oma kahes mitmetahulises, klassiruumi põhises uurimuses 7. klassi õpilastega. Õpilaste kirjalikest vastustest tuli välja, kuidas nad positsioneerisid end kui aktiivseid lugejaid, kes lähilugemise kaudu vaatlesid Tani keerukaid ja kujundlikke pilte ning võtsid pildiraamatute tundemaastikke ja tekstikatkeid tõlgendades omaks kaasautori rolli. Pantaleo (2012) toob välja, et keskastme õpilastele sobivad pildiraamatud võivad olla motiveerivad ja kaasahaaravad – just kaasahaaravus on lugemisega seonduvate saavutuste juures peamine tegur. Õpilaste tööde põhjal järeldas Pantaleo (2012), et pildiraamatud võivad põhikooli õpilastele pakkuda sügava lugemiskogemuse, mis nõuab neilt aktiivset lugemist ja süvenemist piltidesse ja teksti.

Janet Evans (2011) vaatles 10- ja 11-aastastega Colin Thompsoni ja Amy Lissiati pildiraamatut *The Short and Incredibly Happy Life of Riley*. Antud uurimuses osalenud õpilased olid harjunud lugema pildiraamatuid ning nende kohta oma arvamust avaldama. Evans (2011) toob välja, et õpilaste eelnev kokkupuude pildiraamatutega, peasjalikult oskus neid tõlgendada ja nende üle arutleda aitas kaasa õpilaste võimele tunda empaatiat raamatutegelaste, nende tunnete ja emotsioonidega. Samuti suutsid õpilased luua seoseid pildiraamatus käsitletava teema ja maailmas toimuva vahel. Õpilaste pildiraamatu üle arutlemine toimus pinnapealselt, raamatu ja filosoofilisel tasandil. Arutelude käigus olid õpilased võimelised viitama kaasõpilaste poolt välja pakutud ideedele ja mõtetele. Evans (2011) toob lõpetuseks välja, et pildiraamatud võimaldavad stimuleerida sügavamõttelisi diskussioone, vabastada kasutamata jäänud mõtted ja emotsioone andes lugejale võimaluse reflekteerida elu ja selle veidruse üle.

Uurimuse eesmärk ja uurimisküsimused

Eelnevas peatükis välja toodud uurimuste kohaselt on mitmed kirjandusteadlased uurinud õpilaste vastukaja konkreetsete pildiraamatute puhul ning jälginud õpilaste arutluskäiku pildiraamatu üle. Tartu Ülikoolis on varasemalt tehtud üks pildiraamatute

teemaline uurimus, kui Annika Apuhtin (2014) kaitses haridusteaduskonnas oma magistritööd teemal „Pildiraamatutel põhinev õppematerjal kõnelemisoskuse, sõnavara ja grammatika arendamiseks I ja II kooliastme inglise keele kui võõrkeele tunnis”. Apuhtini (2014) uurimuse eesmärgiks oli luua pildiraamatutel põhinev õppematerjal. Antud töö autorile teadaolevalt ei ole läbi viidud uurimust, mis käsitleks õpilaste üldist suhtumist pildiraamatutesse, seega on käesoleva töö eesmärgiks teada saada, milliseid pildiraamatuid õpilased eelistavad, kui sageli loevad õpilased pildiraamatuid ja kelle soovitusel õpilased pildiraamatuid valivad.

Toetudes teooriale ja eelnevatele uurimistöödele õpilaste lugemisharjumuste kohta püstitati käesolevale lõputööle järgmised uurimisküsimused:

- 1) Pildiraamatute kui rikkalike kirjanduslike allikate positiivseid külgi on välja toonud erinevad autorid (Appelt; 1985; Christensen, 2010; Roche, 2015), kuid antud uurimistöö autorile teadaolevalt ei ole uuritud õpilaste hinnangut pildiraamatutele. Sellest kasvab välja uurimuse esimene küsimus:

Milline on 5. klasside õpilaste hinnang pildiraamatutele?

- 2) Torben Gregseni poolt (Gregsen, 1974, viidatud Nikolajeva & Scott, 2001 j) välja töötatud pildiraamatute jaotuse kohaselt saab pildiraamatuid liigitada järgmiselt: 1) piltsõnastik (näitlik raamat); 2) väheste sõnadega piltidest koosnev lugu; 3) pildiraamat ehk piltidest ning sõnadest koosnev juturaamat, kus tekst ja pilt on võrdselt olulised; 4) illustratsioonidega juturaamat, kus tekst ja pilt üksteisest ei sõltu.

Sellele toetudes moodustas uurija teise uurimisküsimuse:

Millist liiki pildiraamatuid 5. klasside õpilased lugeda eelistavad?

- 3) Evans (2011) tõi oma uurimistulemuste põhjal välja, et õpilaste kokkupuude pildiraamatutega aitab kaasa õpilaste võimele luua seoseid pildiraamatus käsitletava teema ja maailmas toimuva vahel. Seega on oluline pildiraamatute potentsiaal õpilastele maailma tutvustamisel. Sellest tulenevalt esitas uurimistöö autor kolmanda küsimuse:

Kui sageli loevad 5. klasside õpilased pildiraamatuid?

- 4) Pildiraamatuid on peetud varase lapsepõlve peamiseks kirjandusteoseks (Arizpe & Styles, 2003). Seetõttu võib eeldada, et õpilased jõuavad pildiraamatuteni eelkõige läbi oma vanemate või õpetajate suunamise. Antud uurimuse autor peab oluliseks uurida,

neljanda uurimisküsimusega väite tõesust. Sellest tulenevalt on neljas uurimisküsimus: Kelle soovitusel valivad õpilased pildiraamatuid?

Metoodika

Järgnevalt tuuakse välja: 1) valim, 2) protseduur ja 2) mõõtevahend.

Valim

Valimiks olid 125 viiendate klasside õpilast kolmest Tartu linna koolist. Antud töö autor pöördus juhuslikkuse alusel kolme Tartu linna kooli õppejuhtide poole meili teel, et paluda luba küsitleda ja kooskõlastada uurimus kooliga. Koolidesse viidi kokku 150 ankeetküsitlust ja antud töö autor sai tagasi 125 täidetud ankeetküsitlust. Andmeid koguti ja analüüsiti anonüümselt.

Mõõtevahend

Ankeedi eesmärgiks oli teada saada õpilaste lugemisharjumustest ja eelistustest pildiraamatute suhtes. Ankeet põhineb Evelyn Arizpe ja Morag Stylesi (2003) koostatud ankeedil ja Gregersen (1974, viidatud Nikolajeva & Scott, 2001 j) aasta pildiraamatute klassifikatsioonile. Antud töö autor viis sisse vajalikud muudatused vastavalt antud uurimustöös püstitatud uurimisküsimustele.

Ankeet (vt Lisa 1) koosnes kümnest küsimusest, millest üheksa olid valikvastustega küsimused ja üks avatud küsimus.

Protseduur

Ankeet viidi läbi märtsis 2015. Uurimustöö autor viis ankeetküsitlused paber kandjal kolme Tartu linna kooli õppejuhtidele ja tutvustas bakalaureusetöö eesmärki. Õppejuhid edastasid ankeetküsitlused aineõpetajatele, kes viisid küsitluse läbi. Ankeedid täidetud toimetati need õppejuhile ning uurimustöö autor käis ankeetidel koolides järel.

Ankeet vastamine võttis aega kuskil 9 minutit ja ankeedile vastamine oli vabatahtlik ja anonüümne. Ankeedile vastas 125 viiendate klasside õpilast, kellest kolm alustasid ankeedi vastamist, kuid ei lõpetanud seda ning kahe õpilase vastuseid ei olnud võimalik välja lugeda. Sellest tulenevalt esitati antud uurimustöös 121 õpilase vastused, mitteloetatud ja loetamatuid ankeete arvesse ei võetud.

Saadud tulemused kanti Microsoft Office Excel 2013 programmi ja analüüsiti kvantitatiivselt kasutades kirjeldavat statistikat.

Tulemused

Õpilaste vabaajategevuste ja raamatute eelistused

Esimesed kaks küsimust selgitavad välja, milline on õpilaste seas lugemise tähtsus teiste huvitegevuste hulgas ja millised on õpilaste raamatute eelistused. Antud töö autor peab neid olulisteks taustinformatsiooni saamiseks.

Esimeses küsimuses paluti õpilastel teha rist nende jaoks kõige olulisema vabaajategevuse ette kasti. Tabelis 1 on välja toodud õpilaste poolt kõige olulisemaks märgitud vabaajategevused kahanevas järjekorras. Enim märkis 50 õpilast kõige olulisemaks vabaajategevuseks „spordiga tegelemine“ ja kõige vähem märgiti „muusika kuulamine“ ja „kunstiga tegelemine“, kumbagi varianti ühe korra. Varianti „raamatute lugemine“ märkis kõige olulisemaks vabaajategevuseks vaid 11 õpilast.

Tabel 1. *Õpilaste jaoks kõige olulisemad vabaajategevused.*

vabaajategevus	tüdruk	poiss	kokku
spordiga tegelemine	33	17	50
huviringis käimine	17	9	26
muusikainstrumendi õppimine/mängimine	13	7	20
raamatute lugemine	6	5	11
televiisori vaatamine	0	4	4
videote vaatamine	0	4	4
arvutimängude mängimine	0	4	4
muusika kuulamine	1	0	1
kunstiga tegelemine	1	0	1

Teises küsimuses paluti õpilastel teha rist nende jaoks kõige olulisema raamatuliigi ette kasti. Tabelis 2 on välja toodud õpilaste jaoks kõige olulisemad raamatute liigid kahanevas järjekorras. Enim ehk 38 õpilast, märkis eelistatuimaks raamatu liigiks „seiklusjutte“, vaid üks õpilane märkis kõige eelistatuimaks raamatuliigiks „reisiraamatud“.

Tabel 2. Õpilaste jaoks kõige olulisemad raamatute liigid.

	tüdruk	poiss	kokku
seiklusjutte	19	19	38
põnevikke	15	9	24
õudusjutte	7	8	15
noorsooromaane	14	0	14
ulmejutte	6	7	13
muinasjutte	3	2	5
elulugusid	2	3	5
jutustusi	3	0	3
loomajutte	2	1	3
reisiraamatuid	0	1	1

Õpilaste pildiraamatute eelistused

Järgnevad kolm küsimust selgitavad välja, millist liiki pildiraamatuid õpilased eelistavad, milline on nende suhtumine pildiraamatutesse ja milliseid tegelasi nad pildiraamatutes eelistavad näha.

Tabelis 3 on välja toodud õpilaste pildiraamatute liikide eelistused kahanevas järjekorras. Kõige enam ehk 54 õpilast on märkinud, et nad eelistavad „piltidega juturaamat, kus tekst ja pilt on võrdselt olulised“. Vähim ehk 3 õpilast valis eelistatuimaks pildiraamatute liigiks „piltsõnastik (näitlik raamat)“.

Tabel 3. Õpilaste eelistused pildiraamatute liikide osas.

pildiraamatu liik	tüdruk	poiss	kokku
piltidega juturaamat, kus tekst ja pilt on võrdselt olulised	33	21	54
juturaamat, kus tekst on olulisem kui pildid	36	17	53
väheste sõnadega piltidest koosnev lugu	1	10	11
piltsõnastik (näitlik raamat)	1	2	3

Tabelis 4 on välja toodud õpilaste üldine hinnang kas neile meeldivad või ei meeldi pildiraamatud. Õpilaste arvamused jagunesid üpriski võrdväärselt, kuid enim õpilasi märkis, et neile meeldivad pildiraamatud. Õpilased said oma valikut põhjendada ning nende põhjendused kategoriseeriti märksõnade järgi.

Tabel 4. *Pildiraamatute meeldivus.*

	tüdruk	poiss	kokku
meeldivad	38	26	64
ei meeldi	33	24	57

Õpilased, kes olid valinud vastusevariandi “meeldivad” põhjendasid oma valikut järgmiste märksõnadega: pildiraamatutes on lisaks tekstile pildid; pildid pildiraamatutes aitavad asju ette kujutada ehk annavad tegelastele ja olustikule kuju/visuaali; pildiraamatutes on vähem teksti; pildiraamatutest saab paremini aru; pildiraamatud on huvitavad; pildiraamatud on põnevad; pildiraamatute lugemine ei võta palju aega; pildiraamatud on õpetlikud.

Õpilased, kes olid valinud vastusevariandi “ei meeldi” põhjendasid oma valikut järgmiste märksõnadega: pildiraamatud mõjutavad enda mõttepilti toimuvast; pildiraamatutes on vähe teksti; pildiraamatud võtavad ära võimaluse luua oma kujutluse tegelaskujudest ja olustikust; pildiraamatutest saab vähe teada; pildiraamatud on igavad; pildid ei edasta nii palju informatsiooni kui tekst; koguaeg peab lehekülge keerama.

Tabel 5 toob välja, milliseid pildiraamatute tegelasi õpilased eelistavad. Õpilaste valik ei olnud piiratud ehk nad said märkida nii palju variante kui soovisid. Kõige populaarsemateks vastusevariantideks olid „tüdrukutega“, „poistega“ ja „lastega“. Märkimisväärselt vähem valisid õpilased vastusevariante „printsessidega“, „printsidega“ ja „barbidega“.

Vastusevariandi „muu“ valinud õpilased kirjutasid punktiirile järgmised variandid: püssidega, sportlastega (kaks korda), hobustega (kaks korda), täiskasvanutega, sõduritega, ufodega, agentidega, spioonidega, vaimudega ja kummitustega (kaks korda).

Tabel 5. *Õpilaste poolt eelistatud pildiraamatute tegelased.*

tegelaskuju	tüdruk	poiss	kokku
autodega	2	14	16
loomadega	31	12	43
printsessidega	5	3	8
printsidega	2	3	5

haldjatega	7	3	10
barbidega	2	2	4
nõidadega	15	5	20
poistega	23	24	47
tüdrukutega	45	5	50
lastega	31	7	38
koletistega	15	15	30
dinosaurustega	4	12	16
võluritega	22	14	36
muu	4	9	13

Pildiraamatute lugemise sagedus ja pildiraamatute soovitajad

Kuuenda ja üheksanda ankeediküsimuse eesmärk oli teada saada kui sagedasti loevad õpilased pildiraamatuid, ning seitsmenda küsimuse eesmärk oli teada saada, kelle soovitusel loevad õpilased pildiraamatuid. Järgneva kahe küsimuse eesmärk oli teada saada kui sagedasti loevad õpilased pildiraamatuid ja kelle soovitusel valivad õpilased pildiraamatuid.

Tabel 6 toob välja kui sageli loevad õpilased enda sõnul pildiraamatuid, antud tabelis on sagedused kahanevas järjekorras. Kõige enam ehk 47 õpilast valisid õpilased vastusevariandi „paar korda aastas“ ja ainult üks õpilane valis vastusevariandi „iga päev“.

Tabel 6. Õpilaste pildiraamatute lugemise sagedus kahanevas järjekorras.

sagedus	tüdruk	poiss	kokku
paar korda aastas	24	23	47
mitte kunagi	22	10	32
paar korda kuus	16	8	24
paar korda nädalas	8	9	17
iga päev	1	0	1

Tabel 7 toob välja, kelle soovitusel valivad õpilased pildiraamatuid. Kõige enam valiti vastusevariandi „muu“ ning kirjutasid selle järel olevale punktiirile oma vastusevariandi; neist 41 õpilast kirjutas punktiirile „valin ise“, kolm õpilast tõid välja vastusevariandi „õde“ ja kumbagi korra kirjutati „kaane ja tagumine kaane järgi“ ning „pereliikmete“. Kõige vähem valisid õpilased vastusevariandi „raamatukoguhoidja(te)“.

Tabel 7. *Pildiraamatute soovitajad õpilaste hinnangul.*

soovitaja	tüdruk	poiss	kokku
muu	27	19	46
sõbra/sõprade	25	6	31
vanema(te)	6	14	20
õpetaja(te)	10	9	19
raamatukoguhoidja(te)	3	2	5

Tabel 8 toob välja õpilaste hinnangu kui sagedasti kasutavad õpetajad inglise keele tunnis pildiraamatuid. Tulemused on tabelis välja toodud kahanevas järjekorras. Enim ehk 62 õpilase hinnangul ei kasuta õpetajad inglise keele tunnis pildiraamatuid. Vähim ehk 7 õpilast kummagi vastusevariandi kohta märkis, et õpetaja kasutab pildiraamatuid inglise keele tunnis „enamasti“ ja „sageli“.

Tabel 8. *Õpilaste hinnangul õpetajate pildiraamatute kasutamise sagedus inglise keele tunnis.*

sagedus	tüdruk	poiss	kokku
mitte kunagi	37	25	62
mõnikord	28	17	45
enamasti	3	4	7
sageli	3	4	7

Õpilaste arvamused pildiraamatute ja lugemise kohta

Kaheksanda ja kümnenda küsimuse eesmärk oli saada õpilaste arvamust erinevatele väidetele seoses pildiraamatute ja lugemisega üldiselt.

Tabel 9 toob välja õpilaste nõustumise ja mittenõustumise pildiraamatute kohta käivatele väidetele. Kõige suurem erinevus oli väite „Mulle meeldib raamatuid omaette lugeda/vaadata“ juures, kus 102 õpilastest nõustus väitega ja 19 õpilast ei nõustunud. Samuti oli vastanute arvus suurem vahe väite „Pildiraamatud muudavad võõrkeele õppimise huvitavaks.“ juures, millega nõustus 46 õpilastest ja ei nõustunud 75 õpilastest.

Tabel 9. *Õpilaste nõustumine ja mittenõustumine väidetega, küsimusele vastas kokku 121 õpilast*

väide	nõustun	ei nõustu
Mulle meeldib pildiraamatuid lugeda.	59	62
Mulle meeldib raamatuid omaette lugeda/vaadata.	102	19
Mulle meeldib raamatutest oma sõpradega rääkida.	59	62
Mulle meeldib raamatutest oma perekonnaliikmetega rääkida.	52	69
Pildiraamatud muudavad võõrkeele õppimise huvitavaks.	46	75
Pildiraamatud aitavad võõrkeeletunnis jutustada/vestelda.	54	67

Tabel 10 toob välja, kui palju märkisid õpilased antud väiteid enese kohta käivateks. Lugemisega seonduvatest väidetest kõige enam valisid õpilased „mul on teised huvid“. Võrdväärse arvu märkisid õpilased, et väide „lugemiseks on vähe aega“ ja „mulle meeldib lugeda“ kehtib nende puhul.

Tabel 10. *Lugemisega seonduvate väidete kehtivus õpilaste kohta.*

väide	tüdruk	poiss	kokku
mul on teised huvid	28	26	54
lugemiseks on vähe aega	30	17	47
mulle meeldib lugeda	21	25	46
on vähe huvitavaid raamatuid	13	18	31
tahaksin ise lugemiseks raamatuid valida, õpetaja etteantud raamatud on minu jaoks igavad	18	12	30
vanemad sunnivad lugema	3	9	12

Arutelu

Bakalaureusetöö eesmärk oli teada saada, milliseid pildiraamatuid õpilased eelistavad, kui sageli nad pildiraamatuid loevad ja kelle soovitusel õpilased pildiraamatuid valivad. Uurimuse läbiviimiseks kasutati töö autori koostatud ankeeti ja tegeliku valimi moodustasid 121 viiendate klasside õpilast Tartu linna koolidest.

Ülevaate saamiseks õpilaste vabaajategevuste eelistustest seoses lugemisharjumustega on uurinud Liivia Rebane (2012) oma magistritöös. Käesoleva uurimuses osalenud 5. klasside õpilased ei hinnanud raamatute lugemist võrreldes teiste vabaajategevustega eriti kõrgelt.

Õpilaste eelistatumaks vabaajategevuseks oli spordiga tegelemine. Sarnasele järeldusele jõudis Rebane (2012) oma tulemustes, kus ta tõi välja õpilaste neli eelistatumat tegevust, milleks olid „sport ja tantsimine (tantsuring), arvutis olemine, sõpradega suhtlemine ja televiisori vaatamine“ (Rebane, 2012, lk 31). Tulemustest nähtub, et antud uurimuses osalenud õpilaste seas pole raamatute lugemine samuti eriti populaarne.

Esimese uurimisküsimusega taheti teada, milline on 5. klasside õpilaste hinnang pildiraamatutele. Appelt (1985) on välja toonud rea positiivseid külgi, mis tema sõnul teevad pildiraamatutest väga head kirjanduslikud allikad. Apuhtin (2014) tõi oma uurimuses välja õpilaste hinnangu õppematerjalile, mida kasutati inglise keele tunnis. Antud uurimistöö eesmärk oli teada saada kuidas hindavad 5. klasside õpilased üldiselt pildiraamatuid. Uurimistulemuste põhjal meeldivad pildiraamatud veidi üle pooltele õpilastel. Õpilaste selgitustes enim esinenud tegur oli piltide olemasolu, mille olulisust on välja toonud kirjandusteadlane Perry Nodelman (2010) öeldes, et pildid on need mis eristavad pildiraamatuid teistest tekstidest. Õpilaste selgituste põhjal on pildid head, sest nende abil teavad lugejad täpselt milline üks või teine tegelane välja näeb. Teisalt tõi õpilased välja, et piltidel kujutatu pärsib nende endi kujutlusvõimet ja võtab ära võimaluse luua visuaal enda mõtteis. Appelt (1985) on väitnud, et pildiraamatutes olev tekst ei ole väga nõudlik ja on seetõttu kergemini läbitavad. Antud uurimistulemustest jäi samuti kõlama seos, et teksti vähesus (seega piltide rohkus) muudab pildiraamatu kergemini ja meelsamini loetavamaks. Samas aga leidis neidki, kes ootasid (pildi)raamatutest ennekõike teksti, mida peeti muuhulgas arendavamaks ja informatiivsemaks.

Teise uurimisküsimusega taheti teada, millist liiki pildiraamatuid 5. klasside õpilased lugeda eelistavad. Nikolajeva ja Scott (2000) on täheldanud, et pildiraamatute puhul on oluline, et pildid ja tekst ei kattuks omavahel täielikult, vaid pigem täiendaksid üksteist luues terviku. Sarnaselt teoreetikutele tuli antud uurimistulemustest välja, et õpilased eelistavad „piltidega juturaamatut, kus tekst ja pilt on võrdselt olulised“. Kuigi suurem enamus eelistas eelmainitud pildiraamatuid, siis peaaegu sama suur arv õpilasi eelistab „juturaamatut, kus tekst on olulisem kui pildid“. Enim märgitud pildiraamatutegelasteks olid „tüdrukud“, „poisid“ ja „lapsed“ ehk enamasti meeldib õpilastele lugeda pildiraamatuid, kus esinevad nendega sarnased raamatutegelased.

Kolmanda uurimisküsimusega taheti teada, kui sageli loevad 5. klasside õpilased pildiraamatuid. Taustinformatsiooni saamiseks uuriti õpilaste vabaajategevuste eelistusi seoses lugemisega ning tulemused näitasid, et õpilaste seas ei ole raamatute lugemine

populaarne. Seda näitavad samuti uurimistulemused pildiraamatute lugemise sageduse kohta. Antud uurimistulemuste põhjal ei loe pildiraamatuid kuigi sageli, sest suurem osa õpilastest märkisid oma pildiraamatute lugemissageduseks „paar korda aastas“ või „mitte kunagi“.

Neljanda uurimisküsimusega taheti teada, kelle soovitusel valivad õpilased pildiraamatuid. Pildiraamatuid on peetud eelkõige laste mõeldud raamatuteks (Bader, 1976; Nodelman, 1988) ning sellest tulenevalt eeldas antud uurimistöo autor, et õpilastele pildiraamatute soovitajateks on eelkõige vanemad ja õpetajad. Uurimistulemustest selgus aga, et õpilased eelistavad ankeetküsitluses antud valikutest pildiraamatuid valida oma sõprade ja vanemate soovitusel. Samas aga otsustas suurem osa vastanuid vastusevariandi „muu“ kasuks, lisades, et neile meeldib pildiraamatuid pigem ise valida.

Antud uurimustulemuste põhjal ei saa kindlasti teha kaugeleulatuvaid üldistusi. Uurimuse piiranguks võib pidada selle lokaalset iseloomu – uurimuses osalenud koolid asuvad vaid Tartu linnas. Ehkki 121 õpilast pole väike valim, eeldaks laiemate üldistuste tegemine suuremat valimit. Samuti võib piiranguks pidada ankeedi laialivalguvust.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et lugemine ei ole küsitletud õpilaste seas kõige eelistatum tegevus ning konkreetselt pildiraamatuid puudutavates hinnangutes jagunevad õpilased üsna võrdselt kahte leeri: need kes hindavad piltide rohkust, kuna need aitavad loost paremini aru saada ja seda paremini ette kujutada ja vähendavad lugemisvaeva; ning need kes peavad pildiraamatuid igavaks („titekaks“) ja/või kujutlusvõimet pärssivaks. Pildiraamatute liikidest eelistavad õpilased lugeda „piltidega juturaamatut, kus tekst ja pilt on võrdselt olulised“ ja „juturaamatut, kus tekst on olulisem kui pildid“. Ühtlasi tunnevad nad enim tõmmet lugude poole, mille kangelasteks on nende endi sarnased noored. Õpilased loevad pildiraamatuid küll pigem harva, aga pildiraamatute hulgas valikuid langetades lähtuvad nad teiste soovitude asemel pigem enda eelistustest.

Tänuõnad

Soovin tänada uurimuses osalenud koolide õpilasi ja õpetajaid, tänu kelle abile sai võimalikuks käesoleva uurimuse läbiviimine.

Autorluse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Kasutatud kirjandus

- Appelt, J. E. (1985) Not for the little kids: The picture book in ESL. *TESL Canada Journal* 2.2. 67-78.
- Apuhtin, A. (2014) *Pildiraamatutel põhinev õppematerjal kõnelemisoscuse, sõnavara ja grammatika arendamiseks I ja II kooliastme inglise keele kui võõrkeele tunnis*. Tartu Ülikool. Külastatud 03. veebruar 2016 aadressil http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/42202/apuhtin_annika.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Arizpe, E. & Styles, M. (2003). *Children Reading Pictures: Interpreting Visual Texts*. London & New York: Routledge. Taylor & Francis Group.
- Arizpe, E. & McAdam, J. (2011). Crossing Visual Borders and Connecting Cultures: Children's Responses to the Photographic Theme in David Wiesner's *Flotsam*. *New Review of Children's Literature and Librarianship*, 17(2), 227-243.
- Bader, B. (1976) *American Picture Books: From Noah's Ark to the Beast Within*. New York: Macmillan.
- Christensen, N. (2010). How to Make Sense: Reflections on the Influence of Eighteenth Century Picturebooks on Picturebooks of Today. In Colomer, T., Kümmerling-Meibauer, B. and Silva-Díaz, C. (Eds.) *New Directions in Picturebook Research*. (pp 55-67) New York & London: Taylor & Francis Group.
- Evans, J. (2011). Do You Live a Life of Riley? : Thinking and Talking About the Purpose of Life in Picturebook Responses. *New Review of Children's Literature and Librarianship*, 17(2). 189-209.
- Graham, J. (2005) Reading Contemporary Picturebooks. In Reynolds, K. (Ed.) *Modern Children's Literature*. New York: Palgrave Macmillan.
- Hsiu-Chih, S. (2008). The value of English picture story books. *ELT Journal*, 62(1), 47-55.
- Kiefer, B. (2008). What is a Picturebook, Anyway? The Evolution of Form and Substance

- Through the Postmodern Era and Beyond. In L. R. Sipe and S. Pantaleo (Eds.), *Postmodern Picturebooks: Play, Parody, and Self-Referentiality*. (pp 9-12). New York & London: Taylor & Francis Group.
- Krusten, R., Kumberg, K., Müürsepp, M., Niitra, M., Ojala, H., Palm, J., Reidolv, M. ja Tarrend, A. (Koost.) Palm, J. ja Väljataga, Ü. (Toim.) (2006) *Lastekirjanduse sõnastik*. Tallinn: Eesti Lastekirjanduse Teabekeskus.
- Lewis, D. (2001). *Reading Contemporary Picturebooks: Picturing Text*. London & New York: Routledge. Taylor & Francis Group.
- Nikolajeva, M. (1997). *Introduction to the Theory of Children's Literature*. Tallinn: TPÜ Kirjastus.
- Nikolajeva, M and Scott, C. (2000). The Dynamics of Picturebook Communication. *Children's Literature in Education, Vol. 31, No. 4, 225 – 239*.
- Nikolajeva, M. and Scott, C. (2001). *How Picturebooks Work*. New York & London: Taylor & Francis Group.
- Nodelman, P. (1988). *Words About Pictures: The Narrative Art of Children's Picture Books*. Athens, Georgia: University of Georgia Press.
- Nodelman, P. (2010). Words Claimed: Picturebook Narratives and the Project of Children's Literature. In Colomer, T., Kümmerling-Meibauer, B. and Silva-Díaz, C. (Eds.) *New Directions in Picturebook Research*. (pp 11-26) New York & London: Taylor & Francis Group.
- Ots, L. (2012). *Tark pildiraamat*. Menu Kirjastus OÜ.
- Pantaleo, S. (2012). Exploring Grade 7 Students' Responses to Shaun Tan's *The Red Tree*. *Children's Literature in Education, Vol. 43, No. 1. pp. 51-71*.
- Põhikooli riiklik õppekava. (2011). Vabariigi Valitsuse 6. Jaanuari 2011. a määrus nr 1 "Põhikooli riiklik õppekava", Lisa 2. Külastatud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1290/8201/4020/1m%20lisa2.pdf#>
- Rebane, L. (2012). Teise ja kolmanda kooliastme õpilaste lugemisharjumused ja neid mõjutavad tegurid. Tartu Ülikool. Külastatud 13. mai 2016, aadressil http://www.murre.ut.ee/arhiiv/naita_pilt.php?materjal=kasikiri&materjal_id=D1747&sari=D
- Roche, M. (2015). *Developing Children's Critical Thinking Through Picturebooks: A Guide for Primary and Early Years Students and Teachers*. London & New York: Taylor & Francis Group.
- Salisbury, M. & Styles, M. (2012). *Children's Picturebooks: The Art of Visual Storytelling*.

London: Laurence King Publishing Ltd.

Styles, M. and Arizpe, E. (2001). A Gorilla with 'Grandpa's Eyes': How Children Interpret Visual Texts – A Case Study of Anthony Browne's Zoo. *Children's Literature in Education*, Vol. 32, No. 4. Human Sciences Press, Inc.

Lisa 1 Õpilaste ankeet

Vanus: Sugu:

1. Milline on sinu jaoks kõige olulisem vabaajategevus ehk millega tegeled kõige meelsamini? Tee sinu jaoks kõige olulisema vabaajategevuse ette kasti rist.

- raamatute lugemine
- televiisori vaatamine
- videote vaatamine
- arvutimängude mängimine
- huviringis käimine
- spordiga tegelemine
- muusika kuulamine
- muusikainstrumendi õppimine/mängimine
- kunstiga tegelemine

2. Milliseid raamatuid eelistad kõige rohkem? Tee sinu jaoks kõige olulisema variandi ette kasti rist.

- muinasjutte
- seiklusjutte
- õudusjutte
- jutustusi
- ulmejutte
- loomajutte

noorsooromaane

põnevikke

elulugusid

reisiraamatuid

3. Millist pildiraamatu liiki sa eelistad? Tee rist ühe pildiraamatu liigi ette kasti.

piltsõnastik (näitlik raamat)

väheste sõnadega piltidest koosnev lugu

piltidega juturaamat, kus tekst ja pilt on võrdselt olulised

juturaamat, kus tekst on olulisem kui pildid

4. Kas sulle meeldivad pildiraamatud? Selgita, miks nad sulle meeldivad/ei meeldi.

meeldivad

ei meeldi

.....
.....

5. Milliste tegelastega pildiraamatuid sulle lugeda meeldib? Tee rist sulle meeldivate raamatutegelaste ette. Kui nimekirjast enda lemmikut ei leia, siis kirjuta see “muu” juurde punktiirile.

autodega

loomadega

printsessidega

printsidega

- haldjatega
- barbidega
- nõidadega
- poistega
- tüdrukutega
- lastega
- koletistega
- dinosaurustega
- võluritega
- muu

6. Kui sageli sa loed pildiraamatuid? Tee ühe variandi ette kasti rist.

- iga päev
- paar korda nädalas
- paar korda kuus
- paar korda aastas
- mitte kunagi

7. Kelle soovitusel sa pildiraamatuid valid? Tee ühe variandi ette kasti rist.

- õpetaja(te)
- vanema(te)

- raamatukoguhoidja(te)
- sõbra/sõprade
- muu

8. Tee järgnevate väidete ette kasti :) kui nõustud väitega ja :(kui ei nõustu väitega.

- Mulle meeldib pildiraamatuid lugeda.
- Mulle meeldib raamatuid omaette lugeda/vaadata.
- Mulle meeldib raamatutest oma sõpradega rääkida.
- Mulle meeldib raamatutest oma perekonnaliikmetega rääkida.
- Pildiraamatud muudavad võõrkeele õppimise huvitavaks.
- Pildiraamatud aitavad võõrkeeletunnis jutustada/vestelda.

9. Kui sageli kasutab õpetaja inglise keele tunnis pildiraamatuid? Tee ühe variandi ette kasti rist.

- sageli
- enamasti
- mõnikord
- mitte kunagi

10. Kui järgnev väide on sinu jaoks tõene, siis tee selle ees olevasse kasti rist.

- vaatan parema meelega filme
- lugemiseks on vähe aega
- on vähe huvitavaid raamatuid

- vanemad sunnivad lugema
- tahaksin ise lugemiseks raamatuid valida, õpetaja etteantud raamatud on minu jaoks igavad
- mul on teised huvid

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Helen Parker (sünnikuupäev: 08.11.1991)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „5. klasside õpilaste pildiraamatute eelistused kolme Tartu kooli näitel“, mille juhendaja on Tiia Krass (MA),

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 17.05.2016